

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XIII. De Augustiniana reformatione post excidium vrbis Hipponensis per
totum orbem propagata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

quod erat in illa a die... honorabili suo meo...
fuit illi factum est. Monasterio donavit ille. non vendidit.
Ego sum testis: quod amplius quereat si ignorat. Ego sum te-
stis: quod non debet ar etiam monasterio illi, quod per
ipsum Deum instituit. Et velle cum Possidio dica-
tionem sufficientissimam, & monasteria vi-
torum, & mulierum continentium plena cum suis
prepositis in Ecclesia, cum Bibliothecis suis li-
bris, & tractatibus, & laos & aliorum continentium
reliqui.

Anon solum in Ecclesia Hipponensi, & ad-
iacentibus Africanis, verum etiam in trans-
marinis regionibus hac tam sancta institutio col-
lectam Augustini in viuis agente mirum in modum
fuit propagata, de qua propagatione, qui cam o-
culis vidit. Possidius cap. 11. in hunc modum scri-
bit: *facite vera doctrina dnm a sub sancto, & cum
sua auctoritate, in monasterio Deo seruantes Ecclesia
Hipponensis clerici videri cuperunt: ac deinde innoce-
nter, ac clarissime de die in diem Ecclesia Catholica
predicatione puritate, & sanctiorumque seruorum Dei
proposito continentia, & paupertate profusa, ex Mo-
nasterio quodam per illum inuocabilem viuum, & esse, &
virescens capax, magno assiduo possete, & accipere
Episcopos & Clericos, pax Ecclesia, atque vntas & co-
no prona, & postea consecuta est. Nam ferme decem
quasi septuaginta, ac venerabiles viros continentet,
& de quibus Beatus Augustinus dicitur sic Ecclie, non
nulli querebantur rogatus dedit. Similiterque &
isti ex illorum sanctorum proposito venientes, Dominus
in illis propagari, & monasteria instituerit, & studio
adhaerens vni Dei ceteris Ecclesie promotos fratres
ad suscipiendam sacerdotium prestiterunt. vnde per mul-
tos & in multis salubris fides, spei, & charitatis Ecclesia
nouitate doctrina, non solum per omnes Africanas
partes, verum etiam in transmarinis, & per libros editos,
atque in Graecum sermonem translatis, ab illo vno homi-
ne, & per illum multo, saeuente Deo, multa innolescere
necesse est. X. cap. de Mercatore illo Manichaeo
ad ipsius Augustini praedicationem conuerso ver-
ba faciens. Ex eo inquit, ille homo proposito seruorum
Dei adherens, negotiatorum dimisit actionem: & pro-
fuit in Ecclesia membrum in alia regione ad presbyte-
ry quaeque Dei voluntate petuit, & coallus officium ac-
cepit, atque custodiens proposito sanctitatem. &
suae alius usque nunc in rebus humanis viuit trans-
morte constitutus.*

Quare forsan aliquis, in quibusdam transma-
rinis regionibus viuente Beato Augustino,
haec illius reformatio fuit propagata. Huic ego
quaestioni quid certi respondeam, me non habere
magnum profecto notam quae de Leporio Episco-
po Vicensi in Bethica, & de Profuturo item
Episcopo Bretharenensi similiter in Bethica, Ioan-
nes Marquez in suo libro de Origine fratru Ere-
mitarum scribit, apocrypha, & falsa sunt, vt in
prima parte monstrauimus. Nihilominus si e die-

cturis in re prius incerta vtiae diuinare liceat
affirmarem, in illis potissimum prouincijs Au-
gustinianum institutum propagatum, quibus tunc
temporis cum Africanis, & praesertim Hipponen-
sibus commertia, caque frequentissima inter-
cedere solebant, eiusmodi erant Gallicae, ac His-
panicae, Tirreni, Gallici, & Iberici litoribus ad-
iacentes, vt Narbonensis, Barchinonensis, Valen-
tiana, Carthaginensis, & finitima, nec non etiam
interiacentes insulae Corsica, Sardinia, Capraria,
nam inter istarum Regionum, & Africanorum
Hipponensis aecolas, commertia, familiaritatem,
& necessitudinem intercessisse, conuenit epi-
stola beatorum Hilarij, & Prosperi ad Augustinum,
& quae pro eiusdem Augustini doctrina de Prae-
dicatione tuenda contra Massilienses idem Pro-
per, & Hilarius egerunt, & epistola D. Augustini
ad Hilarium 89. necnon etiam acta per Caisianum,
& ceteros presbyteros Galliarum pro Leporio E-
piscopo Vicensi in Africa ab errore Pelagiano
reuocando, atque tandem colligitur ex literis, &
nuncijs Episcoporum Hispanorum ad Augusti-
num in illis, ex quibus vnus exiit Paulus Orosius
eiusdem Augustini discipulus, eique familiaritate
iunctissimus, vt alia omittam, quae sacras Histories
legentibus passim occurrunt. Quod non sine cau-
sa snuaduere oportuit, estque memoriter tenen-
dum propter ea, quae de D. Augustini instituto per
Sanctum Patritium in Hyberniam delato inferius
dicemus.

CAPVT DECIMVM
TERTIVM.

De Augustini reformatione post
excidium ciuitatis Hipponen-
sis per totum Orbe propagata.

INter eximia seruorum Dei
privilegia, illud mea sententia
praecipuum, & praclarissimum
videtur, quod Beatus Job cap.
8. recensuit, cum illos arbori
cuidam in horto plantatae, ac
succu plenae comparauit, quae
radicibus inter acruos lapi-
dum defixis, nec vim ventorum, nec Solis aestum
timeat: quam si quis conuellere nitatur, illius
conatum rideat, ac tandem si securi succidere
voluerit, nouis stolonibus emissis, mille alijs vijs
repullulet, & exurgat. *Humectus, inquit, vi-
detur antequam Sol veniat, & in ortu suo germen
eius egreditur. Hebraicus, Tigurina, Vatablus,
& Pagninus legunt: & in horto germen eius egre-
dicitur. Super acruos petrarum radices eius den-
sabuntur, & inter lapides commorabitur, si ab-
forbuerit eum de loca suo, negabit eum, & di-
cet, non noui te: haec enim est tristitia cordis eius.*

...vitium de terra... igitur Beatissimo Patre nostro Augustino de corpore mortis huius egresso circa annum saluti...

II. igitur Beatissimo Patre nostro Augustino de corpore mortis huius egresso circa annum saluti...

gentis, Gaudiosus Episcopus Bimensis, Gelasius Valerij filius, qui postea fuit Romanus Pontifex, Valerianus, Urbanus, Hortulanus, Fulcinius...

De hac propagatione consequenter nunc dicendum, ut Ordine ab Aristotele nobis traditus servemus, qui docet ab vniuersalibus ad particularia progressum nos facere, monstrabimus primo generali, & vniuersali ratione, ipsum ordinem canonicum a Diuo Augustino reformatum per omnes Christianos orbis Provincias tum in Oriente, tum in Occidente fuisse dilatatum: postea de illius propagatione per singulas provincias verba faciemus. Et sane canonice institutionem a B. Augustino reformatam non solum in partibus Africae, verum etiam per cunctas Christiani orbis provincias fuisse ampliatam, & ab antiquissimo tempore viguisse, ut alia documenta innumera, & authentica omittamus, quae inferius in progressu recensenda erunt, probari potest ex Bulla reformationis generalis ipsius Canonici ordinis factae per Benedictum Papam XII. quae incipit: Ad decretum Ecclesiae sanctae...

Constitutionem insuper Concilij Generalis de Romani Capitulo abbatum, atque Priorum abbatum proprios non habentium in singulis regionibus provinciarum...

...regni... igitur Beatissimo Patre nostro Augustino de corpore mortis huius egresso circa annum saluti...

CAPVT DECIMUM QUARTVM.

De reformatione Sacrosanctae Patris Basilicae Lateranensis facta per B. Gelasium Valerij filium, S. Augustini discipulum, & Canonicum Regularem.

Demare, inquit Sapient, unde exeunt flumina reuertuntur, vt iterum fluant, offendimus libro antecedenti non semel, institutionem, & ritum normam, secundum quam B. Augustinus...

Epiſcopatu Cantuarienſi pro vna. Regni Cj-
 pro vna. Regnum Corſica, & Sardinia pro vna. Pro-
 uincia Pſana, Lanuſis, Mediolanenſis, & Rauennas
 cum Epiſcopatu Placentino, Ferrarienſis, & Ariminenſis
 pro vna. Patriarchatu Aquilegenſis, & Gradenſis cum
 Prouincia Iadrenſis, Ragufina, Antibarrenſis
 pro vna. Prouincia Strogontinenſis, Collocenſis, & Gneſ-
 ſenſis, cum Epiſcopatu Caminenſis pro vna. Righenſis pro
 vna. Salernitanenſis, Magdeburgenſis, & Bremenſis pro
 vna. Colonenſis, Maguntinenſis, Treuerenſis cum Epiſcopatu
 Salernitanenſis pro vna. Ebreduenſis, Vicunſis, Aquenſis, Arel-
 iacenſis pro vna. Logdunenſis, Tarantolenſis, & Diſuntina
 pro vna. Iſternenſis, Senonenſis pro vna. Rotomagenſis, &
 Taranenſis pro vna. Burdegalenſis, & Bituricenſis, cum Epi-
 ſcopatu Aſtuinenſis pro vna. Narbonenſis, Tholoſana, &
 Lugduna pro vna. Taraconenſis, & Caſarugulana cum
 Epiſcopatu Mauricenſis pro vna. Tolitana, Hiſpalenſis,
 Compoſellana, & Bracarenſis pro vna. Cantuarienſis,
 & Eboracenſis pro vna. tota Hibernia pro vna. Regnum
 Italia pro vna. Regnum Dacia, Noruegia, & Suecia pro
 vna. Prouincia deportantur. Si qua vero Epiſcopatus, vel
 conſtituta, aut ſua alia diſta Religionis exiſtant, que in
 aliqua diſtanti Prouinciarum minimè includantur,
 quod diſta Capitala Prouincialia intelligantur eſſe de
 illa Prouincia, cui viciniora exiſtere dignoſcuntur. Hac
 in diſta Bulla. Ex quibus facile coniectari poteſt,
 ſi temporaliſſis Pontificis, quo ipſe Ordo Cano-
 nicus ſeſteris, ac incuruatus ſere cadebat, tot ni-
 hilominus Regularium Canonicorum Prouincia
 in omnibus mundi partibus numerabantur, quid
 de præſentibus temporibus cenſendum, quibus in flore
 adoleſcentia, & iuuentutis erat conſtitutus? qui-
 bus inquam tot Regna Chriſti fidem colebant,
 quæ non ſolum à ſide Catholica, verum etiam à
 Chriſtiana Religionis præſens deſecerunt. Nec
 hyperbole eſſe, quod dixit Volaterranus lib. 21.
 Commentariorum Vrbanoꝝ: Denig, nulla ma-
 gis ſit proſperitas, cuius orbis olim in Europa ad-
 quatur milia quingenta quinquaginta quinquè, in
 ſola ſepimentia.

CAPVT DECIMVM
 QVARTVM.

*De reformatione Sacroſanctæ Pa-
 triarchalis Baſilicæ Latera-
 nenſis facta per B. Gelafium
 Valerij filium, S. Auguſtini
 diſcipulum, & Canonicum Re-
 gularem.*

AD mare, inquit Sapiens, vnde
 exeunt flumina reuertuntur,
 vt iterum fluant, oſtendimus
 libro antecedenti non ſemel
 inſtitutionem, & vitæ normã,
 ſecundum quam B. Auguſti-

nus Hipponenſes clericos inſtituit, & ad Regulã
 Apoſtolicam informauit, ex Italia in Africam ab
 illo euectam, ab Eccleſia Romana, & Mediolan-
 ſi poſſimum exemplatam. Quid igitur mirum ſi
 poſt illius obitum eadem regularis inſtitutio in
 Italia poſtliminio ſtatim repedaerit, & ad ſuum
 caput recurreret, vt ex illo per omnia huius myſti-
 ci corporis membra iterum diffunderetur. Nam
 deſuncto Beatiffimo Patre noſtro Auguſtino,
 quemadmodum ſuperiori capite dictum eſt, om-
 nes illius diſcipuli per martyrium feliciter con-
 ſummata fuerunt, vel exilio ad varias terrarum
 Prouincias deportati. Porro inter alios illius alum-
 nos, qui ob Chriſti fidem, & Sanctæ Religionis
 clientelam, exilio fuerunt damnati, vnus exiitit
 B. Gelafius, quem natione Afrum, & Valerij fi-
 lium, eius inquam Valerij, qui Hipponenſis fuit
 Epiſcopus, liber Pontificalis Damafio adſcriptus,
 & à Gratiano in cap. Oſius 56 d. relatus, Anaſta-
 ſius Bibliothecarius, Platina, Onuphrius, & alij
 communiter atteſtantur. Hic cum ab Hunnrico
 Wandalorum Rege impiſſimo cum Sanctis Quod-
 uuldeo Carthaginenſis, Gaudiolo Bitonenſis, ac
 ceteris Epiſcopis, & clericis ex Africa pulſus cir-
 ca annum ſalutis 440. Neapolim Campaniæ Ci-
 uitatem appuliſſet, Romam veniens à S. Leone I.
 huius nominis Pontificis per benigne ſuſceptus, &
 in Sacroſanctã Lateranenſi Baſilica collocatus,
 eandem Baſilicam ipſo Romano Pontifice in pri-
 mis iubente, & adiuuante, ſecundum D. Auguſti-
 ni Regulam ad originarium eiusdem Eccleſiæ in-
 ſtitutum à B. Sylueſtro primitus in ea plantatum,
 ſed progreſſu temporum aliquatiter relaxatum,
 reformandam totis viribus procurauerit: in qua
 cum ſanctiſſimè per multos annos cum ceteris il-
 lius Eccleſiæ Sacerdotibus, & clericis iuxta præ-
 dictam regulam vixiſſet, tandem ad Summum
 Pontificalis dignitatis apicem à Clero, & Populo
 Romano fuit vnanimiter ſubſeſnatus, & ſic ſub
 iſto Sanctiſſimo Pontifice, & per ipſum Ordo Ca-
 nonicus ſecundum reformationem, & regulam
 traditam à B. Auguſtino primum in ipſa Eccleſia
 Lateranenſi, deinde in alijs Eccleſiis, tum in Vrbe
 Roma, tum in alijs Ciuitatibus, & Prouincijs bre-
 uiſſimo temporum interuallo eſt propagatus, &
 confirmatus, quod euidenter oſtendunt innume-
 ræ Cathedralis, & aliæ Collegiatae, intus, & extra
 Italiam conſtitutæ. de quibus, vt nunc in particu-
 lari diſtinctè aliquid dicamus, à Sacroſanctã La-
 teranenſi Baſilica narrationem ordiemur. In hac
 igitur Sacroſanctã Baſilica, quæ ex omnibus Ec-
 cleſijs ritu ſolemniori per Romanos Pontifices dica-
 tis prima exiitit, Ordinem Canonicum ſecundũ
 Regulam à D. Auguſtino traditam per B. Gelafiu
 Valerij filium, & eiusdem Auguſtini diſcipulum
 fuiſſe inſtitutum, & continuata ſucceſſione per
 annos circiter oſtingentos, nimirum ab ipſo Ge-
 laſio Primo, vſque ad Bonifaſij Papæ Octauij tẽ-
 pora ſtetiſſe, Solis luce clarius oſtenduntur in me-

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN